

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2021-02-04

Nr. 4R-186-(1.14)

DĖL DUOMENŲ APSAUGOS PAREIGŪNO ATASKAITOS PATEIKIMO

Atsižvelgiant į tai, kad teismų sistemai yra paskirtas vienas duomenų apsaugos pareigūnas, kuris, kaip numatyta Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 38 straipsnio 4 dalyje, tiesiogiai atsiskaito duomenų valdytojo aukščiausio lygio vadovybei, Teisėjų tarybai teikiame Lietuvos Respublikos teismų ir Nacionalinės teismų administracijos duomenų apsaugos pareigūno 2021 m. vasario 1 d. ataskaitą Nr. 3R-294 (toliau – ataskaita).

Teisėjų tarybai siūlytina pavesti Nacionalinei teismų administracijai išsiųsti ataskaitą Lietuvos Respublikos teismams.

PRIDEDAMA. Ataskaita, 5 lapai.

Direktorė

Natalija Kaminskienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ IR NACIONALINĖS TEISMŲ ADMINISTRACIJOS DUOMENŲ APSAUGOS PAREIGŪNAS ATASKAITA

2021 m. vasario 1 d. Nr. 3R-294
Vilnius

Pagrindiniai 2020 metais atlikti darbai asmens duomenų apsaugos srityje

2020 metais didelis dėmesys skirtas asmens duomenų apsaugos kultūros stiprinimui teismuose ir teismų sistemos darbuotojų, tvarkančių asmens duomenis, informuotumo didinimui asmens duomenų apsaugos srityje, siekiant užtikrinti, kad asmens duomenų tvarkymas atitiktų Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (toliau – BDAR) ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą ir apsaugą, reikalavimus:

- Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai pateikti proceso įstatymų pakeitimų projektai, kuriuos asmens duomenų apsaugos reformos kontekste parengė Teisėjų tarybos sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė;

- parengti ir teismų intranete paskelbti atsakymai į teismų dažniausiai užduodamus klausimus dėl asmens duomenų tvarkymo (BDAR taikymo ir įgyvendinimo kontekste);

- COVID-19 pandemijos metu operatyviai pritaikyti atitinkami procesai ir procedūros organizuojant teismų ir Nacionalinės teismų administracijos (toliau – Administracija) darbuotojų darbą nuotoliniu būdu bei imantis kitų neatidėliotinų veiksmų teismų ir Administracijos darbuotojų ir klientų saugumui užtikrinti;

- Vilniaus apygardos administracinis teismas ir Vilniaus miesto apylinkės teismas atliko duomenų tvarkymo operacijos – pokalbių telefonu įrašymo – poveikio duomenų apsaugai vertinimus;

- patvirtinti Teismų procesinių sprendimų bei teisėjų drausmės bylose priimtų sprendimų viešo skelbimo tvarkos pakeitimai, tarp jų ir reagavimo į informaciją dėl galimai tinkamai nenuasmeninto teismo procesinio sprendimo proceso schema;

- suorganizuotas nuotolinis teismų darbuotojų, koordinuojančių asmens duomenų apsaugos klausimus teismuose, susitikimas-diskusija „Asmens duomenų tvarkymas teismuose“, kurio metu teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūnas aptarė darbuotojų asmens duomenų tvarkymo aktualijas per COVID-19 pandemiją, pasidalino įžvalgomis dėl netinkamai nuasmenintų teismų procesinių sprendimų ir kitų asmens duomenų saugumo pažeidimų rizikų teismams tvarkant asmens duomenis ir kt.;

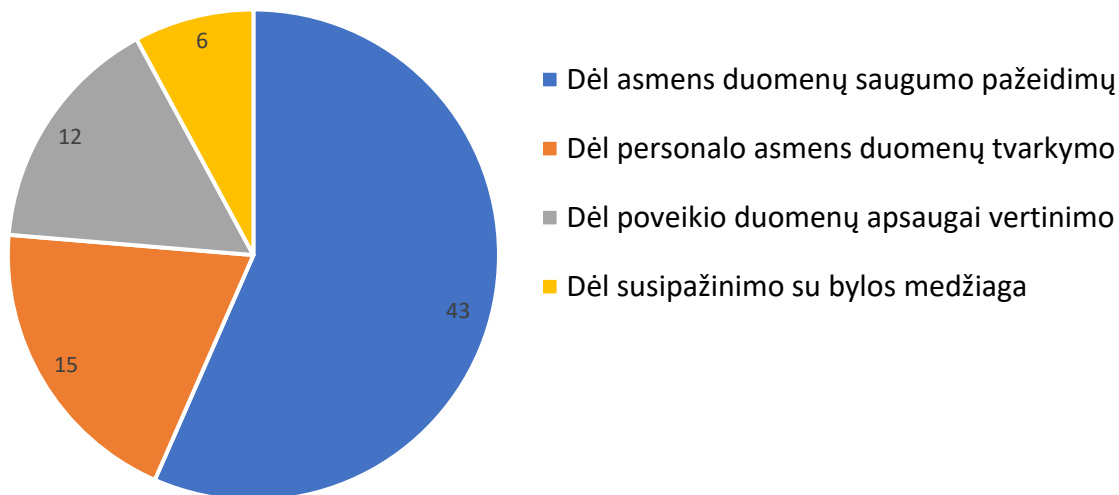
- atliktas asmens duomenų tvarkymo teismuose ir Administracijoje, įgyvendinant BDAR reikalavimus, vidaus auditas.

Konsultacijos asmens duomenų tvarkymo klausimais

Teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūnas 2020 metais teikė konsultacijas teismų darbuotojams asmens duomenų tvarkymo klausimais: iš viso 2020 metais suteikė 124 konsultacijas, iš jų – 89 telefonu, 35 – el. paštu (2019 metais suteikė 101 konsultaciją, iš jų – 73 telefonu, 28 – el. paštu).

2020 metais, kaip ir 2019 metais, teismų darbuotojams, tvarkantiems asmens duomenis, išlieka aktualūs BDAR įgyvendinimo ir taikymo klausimai, ypač dėl reagavimo į galimus asmens duomenų saugumo pažeidimus, pažeidimų tyrimo, vertinimo, dokumentavimo bei personalo asmens duomenų tvarkymo. Nemažai klausimų buvo sulaukta dėl poveikio duomenų apsaugai vertinimo, nes 2020 metais, kaip minėta, du teismai atliko duomenų tvarkymo operacijos – pokalbių telefonu įrašymo – poveikio duomenų apsaugai vertinimus.

2020 m. dažniausiai teismų užduodami klausimai

Tinkamai nenuasmeninti teismų procesiniai sprendimai kaip asmens duomenų saugumo pažeidimai

2020 metais Administracija pagal kompetenciją teismams persiuntė iš trečiųjų asmenų gautus pranešimus dėl 316 viešai paskelbtų galimai tinkamai nenuasmenintų teismų procesinių sprendimų (2019 metais tokių pranešimų buvo 658), iš kurių 151 atvejis (2019 metais – 138 atvejai) teismų buvo įvertintas kaip asmens duomenų saugumo pažeidimai (kai iš nenuasmenintų duomenų buvo galima nustatyti byloje dalyvavusio asmens tapatybę) ir užfiksuoti teismų asmens duomenų saugumo pažeidimų žurnaluose Asmens duomenų tvarkymo teismuose taisyklių, patvirtintų Teisėjų tarybos 2018 m. rugpjūčio 31 d. nutarimu Nr. 13P-80-(7.1.2), nustatyta tvarka.

Pažymėtina, kad 2020 metais, kaip ir 2019 metais, išlieka ta pati tendencija – dėl žmogiškosios ir (ar) techninės klaidos dažniausiai lieka nenuasmeninti pavieniai viešai neskelbtini duomenys, tokie kaip:

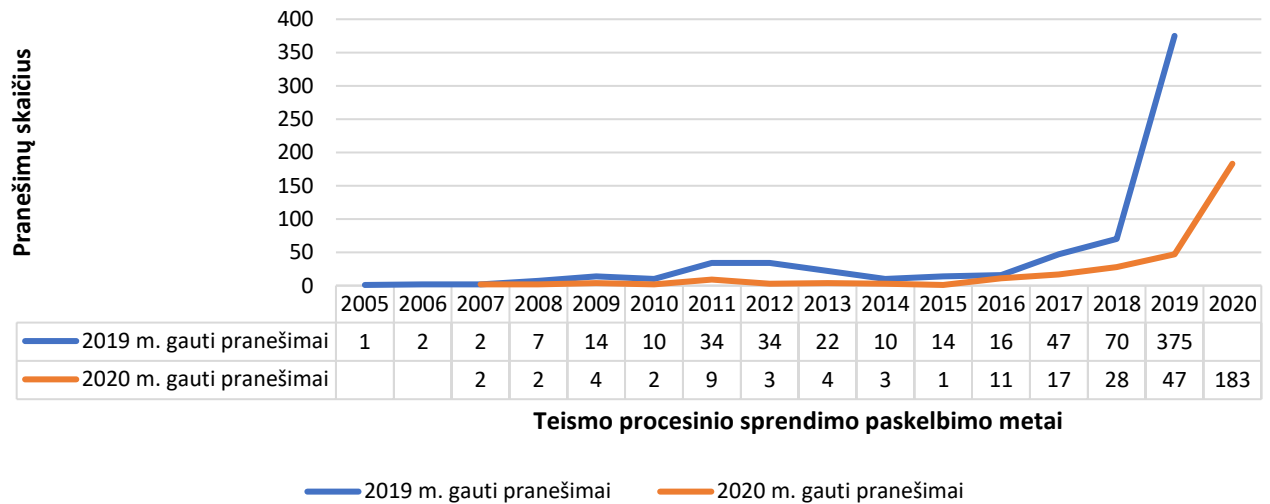
- byloje dalyvavusio asmens vardas ir (ar) pavardė;
- byloje dalyvavusio asmens gimimo data;
- byloje dalyvavusio asmens adresas;
- privalomo registruoti turto unikalus numeris ir (ar) adresas ir pan.

Vis dėlto 2020 metais pasitaikė atvejų, kai teismai sužinojo apie viešai paskelbtas visiškai nenuasmenintas teismų procesinių sprendimų versijas – 14 atvejų (2019 metais – 8 atvejai), iš kurių 2 atvejais nenuasmenintos teismų procesinių sprendimų versijos buvo paskelbtos 2020 metais. Teismai, sužinoję apie tokius pažeidimus, operatyviai atliko veiksmus, numatytus reagavimo į informaciją dėl galimai tinkamai nenuasmeninto teismo procesinio sprendimo proceso schemoje, ir, įvertinę duomenų subjektų teisėms ir laisvėms galintį kilti pavojų, apie tai pranešė Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai bei duomenų subjektams.

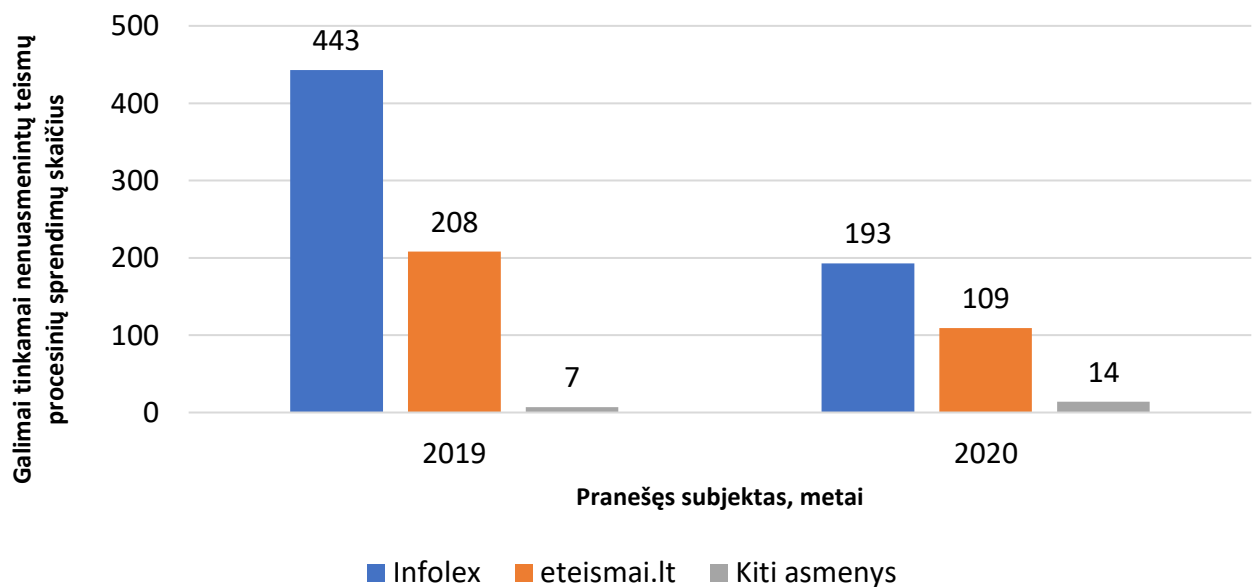
Iš minėtų 316 viešai paskelbtų galimai tinkamai nenuasmenintų teismų procesinių sprendimų 133 sprendimai buvo viešai paskelbti 2007–2019 metais ir 183 sprendimai – 2020 metais.

2019 ir 2020 metais gautų pranešimų dėl galimai tinkamai nenuasmenintų procesinių sprendimų (pagal sprendimų paskelbimo metus ir pagal pranešusį subjektą) palyginimas pateikiamas diagramose.

Pranešimai dėl viešai paskelbtų galimai tinkamai nenuasmenintų teismų procesinių sprendimų (pagal sprendimų paskelbimo metus)

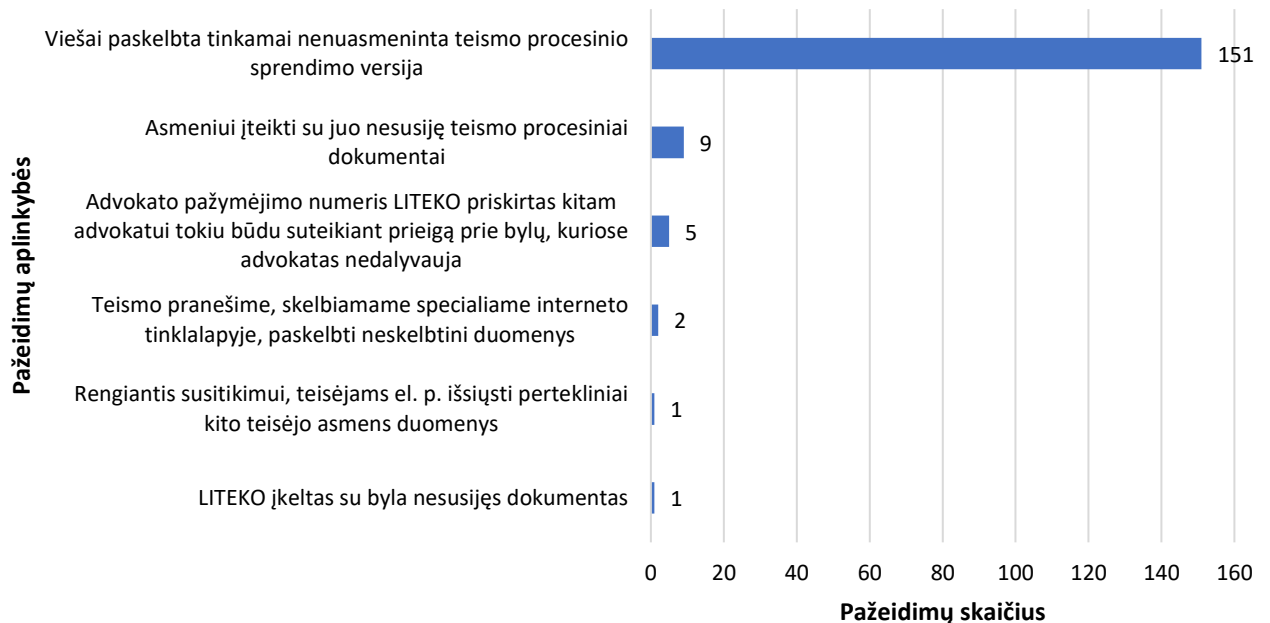

Pranešimai dėl galimai tinkamai nenuasmenintų teismų procesinių sprendimų (pagal pranešusį subjektą)

Pažymėtina, kad viešai paskelbti tinkamai nenuasmeninti teismų procesiniai sprendimai 2020 metais (kaip ir 2019 metais) sudarė didžiąją teismų asmens duomenų saugumo pažeidimų žurnaluose užfiksuotų pažeidimų dalį – 151 atvejis iš bendro 169 pažeidimų skaičiaus (2019 metais atitinkamai – 138 atvejai iš bendro 151 pažeidimų skaičiaus).

Teismų asmens duomenų saugumo pažeidimo žurnaluose 2020 m. užfiksuoti pažeidimai

Rekomendacijos teismams dėl priemonių siekiant sumažinti asmens duomenų saugumo pažeidimų rizikas

Teismai, siekdami užtikrinti procesinių sprendimų nuasmeninimo kokybę bei sumažinti kitas asmens duomenų saugumo pažeidimų rizikas, turėtų aiškintis įvykusių (nustatytų) pažeidimų priežastis ir imtis priemonių, kad būtų išvengta sisteminių klaidų.

Siūlytina teismams:

1. apsvarstyti planinių patikrinimų asmens duomenų apsaugos srityje atlikimo ir teismų darbuotojų, atsakingų už nuasmenintų teismo procesinių sprendimų versijų parengimą, Lietuvos teismų informacinės sistemos (toliau – LITEKO) duomenų tvarkymą, teismo dokumentų išsiuntimą / įteikimą, papildomų savikontrolės (patikros) elementų įvedimo galimybę;
2. periodiškai organizuoti teismų darbuotojų (pagal atliekamų funkcijų pobūdį) susirinkimus nustatytoms asmens duomenų tvarkymo problemoms aptarti;
3. priminti teismų darbuotojams, kad duomenų apsaugos pareigūno parengti atsakymai į teismų dažniausiai užduodamus klausimus dėl asmens duomenų tvarkymo ir kita asmens duomenų apsaugos klausimais aktuali informacija yra skelbiama teismų intranete, skiltyje „Teismų veiklos koordinavimas“ / „Asmens duomenų apsauga“;
4. parengti asmens duomenis tvarkantiems darbuotojams skirtas trumpas asmens duomenų apsaugos atmintines, kuriose būtų nurodyti, teismo nuomone, svarbiausi aspektai pagal teisme identifikuotas didžiausias asmens duomenų saugumo pažeidimų rizikas (pavyzdžiui, teismų procesinių sprendimų nuasmeninimas, elektroninių bylų / LITEKO duomenų tvarkymas, teismų pranešimų skelbimas specialiaame interneto tinklalapyje ir pan.);
5. aiškiau apsibrėžti teismo darbuotojų atsakomybes nustatant, tiriant, dokumentuojant asmens duomenų saugumo pažeidimus ir pranešant apie juos bei stiprinti vidinę komunikaciją tarp jų;

6. proceso dalyviams siunčiamuose pranešimuose apie asmens duomenų tvarkymą nurodyti tuos teismo kontaktinius duomenis (telefono numerį ir (ar) el. pašto adresą), kuriais proceso dalyviai galėtų gauti su byla susijusią informaciją, ir užtikrinti, kad teismo darbuotojai nurodytais kontaktais būtų pasiekiami.

Atsižvelgiant į vis dar didelį gaunamų pranešimų dėl galimai netinkamai nuasmenintų teismų procesinių sprendimų skaičių, taip pat aktualios išlieka 2020 m. vasario 21 d. teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūno ataskaitoje Nr. 3R-434 suformuluotos rekomendacijos dėl teismų procesinių sprendimų nuasmeninimo kokybės gerinimo priemonių.

Duomenų apsaugos pareigūno kvalifikacijos kėlimas

Duomenų apsaugos pareigūnui buvo sudarytos sąlygos išlaikyti ir gilinti turimas ekspertines žinias asmens duomenų apsaugos srityje.

2020 metais duomenų apsaugos pareigūnas dalyvavo 10 įvairaus pobūdžio Lietuvoje organizuotų kvalifikacijos kėlimo renginių (seminarų, mokymų, konferencijų), kuriuose buvo aptariami su asmens duomenų apsauga susiję klausimai.

Tolesni darbai ir iššūkiai

Įvertinus tai, kad išlieka poreikis gilinti teismų sistemos darbuotojų turimas žinias asmens duomenų apsaugos srityje, 2021 metais ir toliau bus siekiama didinti teismų darbuotojų, tvarkančių asmens duomenis, informuotumą asmens duomenų apsaugos srityje, kad asmens duomenų tvarkymas teismuose atitiktų teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą ir apsaugą, reikalavimus.

2021 metais planuojamos duomenų apsaugos pareigūno konsultacijos Administracijos planuojamuose teismų darbuotojų kvalifikacijos kėlimo renginiuose (žmogiškųjų išteklių specialistų ir kanclerių, archyvarų, raštinių vedėjų darbinuose susitikimuose) bei susitikimas-diskusija su teismų darbuotojais, kuriems pavesta koordinuoti asmens duomenų apsaugos klausimus teismuose, susitikimas-diskusija jau tampa kasmetiniu tokio pobūdžio renginiu.

Atsižvelgiant į tai, kad tarp Administracijos, teismų, priežiūros institucijų – Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos ir Žurnalistų etikos inspektoriatų tarnybos – kilo diskusija dėl viešo asmens „teisės būti pamirštam“ įgyvendinimo teismų interneto svetainėse skelbiamuose pranešimuose spaudai ir pan., siekiant išvengti ginčų su priežiūros institucijomis dėl asmens duomenų apsaugos, teismų sistemoje bus diskutuojama dėl viešo asmens galimybės „būti pamirštam“ Administracijos ir teismų viešai skelbiamoje ir žurnalistams teikiamoje informacijoje (apsibrėžiant principus, kriterijus, terminus). Planuojama peržiūrėti Informacijos apie teismų veiklą ir bylas teikimo viešosios informacijos rengėjams taisyklės, patvirtintas Teisėjų tarybos 2014 m. kovo 28 d. nutarimu Nr. 13P-51-(7.1.2), įvertinant poreikį jose nustatyti, kiek laiko paskelbti teismų pranešimai spaudai turėtų būti viešai prieinami teismų interneto svetainėse, apibrėžti, kokie veiksmai turėtų būti atliekami suėjus šiam terminui, detalizuoti kriterijus, pagal kuriuos būtų galima įvertinti, kiek laiko pranešime paskelbta informacija laikoma aktualia visuomenei ir žiniasklaidai atsižvelgiant į pranešimo paskelbimo tikslą.

Taip pat planuojama atnaujinti Teismų pranešimų skelbimo specialiaame interneto tinklalapyje tvarkos aprašą, patvirtintą Teisėjų tarybos 2013 m. lapkričio 8 d. nutarimu Nr. 13P-144-(7.1.2), įvertinus tai, kad apraše nedetalizuotas neaktualių pranešimų viešinimas bei tokio viešinimo terminas ir tai galimai neatitinka BDAR įtvirtintų asmens duomenų tvarkymo reikalavimų.